Հետազոտականաշխատանք

Կազմակերպության տվյալներ • Անվանում, հասցե • Տնօրեն • Էլ.հասցե • Հեռախոս	«Մասնակցայինդպրոց»կրթականի հմնադրամ ՎահրամՍողոմոնյան masnakcayindproc@gmail.com +37493581908
Հետազոտության թեմա/վերնագիր • Հետազոտությանթեմա	Ժողովրդավարության, ազատության, սոցիալականարդարությանզարգացումըՀասարակագիտության ժամերին **11-**րդդասարանում:
Ուսուցչիտվյալներ • Անուն, ազգանուն,հայրանուն • Մասնագիտություն • Հեռախոս • Էլ.հասցե • Դասավանդվող առարկաներ • Դասարաններ	ՄարդոյանԱլլաՆևոնի Մանկավարժ 077-70-65-67 Mardoyan80@mail.ru Հայոցպատմությունևհասարակագիտություն 10-12-րդդասարաններ
Ուսումնական հաստատությանտվյալներ • Անվանումը, հասցե • Հեռախոս • Էլ.հասցե (տնօրենության) • Webկայքիհասցե	Արարատի ավագ դպրոց ՊՈԱԿ Արարատ քաղաք Խանջյան 67 09394-32-42 ararat3schools.am ararat.schoolsite.am

Բովանդակություն

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ..3
1. ԳԼՈՒԽ **1**.**«**ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**»** ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲԱՂԱԴՐԱՏԱՐԵՐԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ **«**ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ**»** ԱՌԱՐԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ...**7**
2. ԳԼՈՒԽ **2.** ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ **«**ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**»** ԹԵՄԱՅԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ..**10**
2.1 Մանկավարժության ավանդական տեխնոլոգիաների կիրառման ազդեցությունը սովորողների մոտ ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակության ձևավորման վրա...**11**
2.2 Մանկավարժության ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառման ազդեցությունը սովորողների մոտ ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակության ձևավորման վրա...**13**
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ..**19**
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ..............................**20**
ՀԱՎԵԼՎԱԾ. **«**ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ**»** ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ **«**ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄՆԵՐԸ**»** ԹԵՄԱՅԻ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ..**23**

Ներածությո
ւն

Նպատակըեւ հետազոտականհարցը	Նպատակը՝Սույն հետազոտության նպատակն է բացահայտել «Հասարակագիտություն» առարկայիշրջանակներում «Ժողովրդավարություն» թեմայի դասավանդման առանձնահատկությունները և առաջ քաշել տվյալ թեմայի ուսուցման նորագույն մեթոդաբանական մոտեցումներ: Նշված նպատակից բխում է հետևյալ հետազոտական հարցը՝ սովորողների մոտ ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակության ձևավորման համար ի՞նչ մեթոդներ և հնարներ կարելի է կիրառել «Հասարակագիտություն» առարկայի շրջանակներում: Հարց-Ինչպե՞ս զարգացնել ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողությունները <<հասարակագիտության>>ժամերին 11-րդ դասարանում Արարատի ավագ դպրոցի օրինակով:
Ո՞րառանցքային կոմպետենցիային/կարող ունակությաննէ ուղղվածնպատակի ուսումնասիրությունը	ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակություն. սովորողները նպաստում են ժողովրդավարության, ազատության, բարեկեցության, սոցիալական արդարության և իրավական պետության գաղափարի վրա հենվող հասարակության զարգացմանը: Նրանք ճանաչողության միջոցով ձևավորում են սեր հայրենիքի նկատմամբ, գիտակցում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունից բխող ազգային, պետական, հասարակական շահերն ու առաջնահերթությունները տարածաշրջանային և համաշխարհային մակարդակներում: Սովորողներն արժևորում են մարդու կյանքն ու արժանապատվությունը, կարևորում են սեփական քաղաքացիական պարտքը, քաղաքացիական մասնակցության մշակույթը՝ որպես ժողովրդավարության կենսունակության հիմք: Նրանք ճանաչում են հասարակության կյանքի մշակութային, պետաիրավական և տնտեսական ոլորտներն ու

	համակողմանի վերլուծում դրանք, ցուցաբերում են նախաձեռնողականություն, ինքնուրույն որոշումներ կայացնելու, դրանք իրագործելու ունակություն և հետևանքների համար պատասխանատու լինելու պատրաստակամություն:
Հետազոտությանթիրախայինխումբըևշրջանակը /քանակ, սեռայինբաշխում/	Թիրախային խումբը հիմնական դպրոցի բարձր դասարանցիներն են, նշականակությունը այն է , որ սովորողը գիտենա իր իրավունքները , պարտականությունները , գիտակցի , որ ինքը հասարակության մաս է , լինի ակտիվ քաղաքացի , որը կպաշտպանի իր իրավունքները , կտեսնի հասարակական կյանքի դրսևորումները, համայնքային , քաղաքական հիմնախնդիրները ՝ կփնտրի և կգտնի լուծումներ և կհասնի իր նպատակներին:32 աշակերտ,18 տղա,14 աղջիկ
Օգտագործված հետազոտական մեթոդները, գործիքները (օրինակ՝քանակական հետազոտություն՝ հարցաթերթիկիմիջոցով, որակական հետազոտություն՝խորինհարցազրույցիմիջոցովևայլն)	Որակական մեթոդներ,դիտարկման միջոցով
Հետազոտության իրականացման ժամանակահատվածը	2023 թ սեպտեմբերի4-28

<table>
<tr>
<td>

Գրականությանակնարկ

- Մեջբերումներ արդենարված հետազոտություններից,
- Մեջբերումներ գրականությունից,տեղեկության վստահելիաղբյուրներից:

<u>Պարտադիրէկատարելհղումաղբյուրին</u>

</td>
<td>
Հետազոտության կատարման ընթացքում օգտագ
իրավական փաստաթղթեր ու ներպետական իրավակա
մերօդական ձեռնարկներ, ինչպես նաև որոշ
Միջազգային իրավական փաստաթղթերից աշխատա
նոյեմբերի 20-ին ՄԱԿ-ի Գլխավոր Ասամբլեա
իրավունքների մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիան» , իսկ
օգտագործվել են ՀՀ Սահմանադրությունը, «Հան
հուլիսի 10-ին ընդունված ՀՀ օրենքը, ինչպես նաև մ
Միջազգային փորձի ուսումնասիրման տեսանկյու
կողմից հրատարակված Ռ. Գոլլոբի և Պ. Կրապֆի
Հետազոտության ընթացքում հանգամանորեն վերլու
առարկայի Ս. Պետրոսյանի և Ս. Խաչատրյանի 11-ր
Կ. Հարությունյան, Տ. Թովմասյանի հեղինակա
գլուխները: Հետազոտության կատարման ընթացքում
արժեքավոր աշխատություններից :
</td>
</tr>
<tr>
<td></td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>

Հետազոտությանընթացքը

</td>
<td>
ԳԼՈՒԽ 1
«ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ» ՀԱՍԿԱՑՈ
ԲԱՂԱԴՐԱՏԱՐԵՐԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՄԻ
«ՀԱՍԱՐԱԿԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԱՌԱՐԿԱ
«Հասարակագիտություն» առարկայի «Ժողովրդավ
տեսակետից չափազանց կարևոր է անդրադառնալ
հայոց պետականության և հայ իրավական
ժողովրդավարության բաղադատարրերի ներկայացման
հարկ ենք համարում նշել, որ «Ժողովրդավարո
անդրադառնալով դրա ակունքներին, բերվում են օրին
Իսկ ինչ վերաբերվում է հայոց պատմությունից
սահմանափակվում են Մխիթար Գոշի «Դատաստանա
և Շահամիր Շահամիրյանների «Որոգայթ փառաց
Մինչդեռ կարծում ենք, որ հայ սովորողին անհրաժե
իրականության մեջ ժողովրդավարության սաղմեր
պատմության դեռևս հնագույն և հին ժաման
</td>
</tr>
</table>

միջնադարյան Հայաստանում և էվոլյուցիայի են են
նոր և նորագույն դարաշրջաններում: Հաշվի առնե
անցումային ժամանակաշրջանը, նպատակահարմար
առարկա դարձնել «Հասարակագիտություն» առար
նախագիծը: Հանրակրթության պետական չափորոշիչ
կարողունակությունների վրա հիմնված մոտեցումից
ներկայացվող որակական պահանջները՝ ը
(կարողունակություններ (կոմպետենցիաներ) և
ուսումնառության՝ ակնկալվող վերջնարդյունք
«Ժողովրդավարություն» հասկացությունը ներկայաց
միայն քաղաքական համակարգեր կառավարման ձև
կառավարման ձև: Հենց այս կոնտեքստով
«ժողովրդավարություն» եզրույթը սովորողներին:
դասագրքերում ժողովրդավարության սահմանումը տր
իշխանության առանձնահատկությունները, որ
արտահայտման ձև օրինակ՝ «ժողովրդավարության
պատկանելն է ժողովրդին» 18 , կամ քաղաքակ
«Սահմանադրական ժողովրդավարության բնութ
սահմանափակումներն են» և ներկայացվում են իշխ
գործադիր և դատական: Ավելին, ժողովրդավ
դասագրքերում, հիմնականում ներկայացված է դրա
նաև բացահայտել նաև դրա բացասական
կանոնավոր-գործնական գործառույթը գործունեո
յուրացման, վարքի դերային մոդելների ձևավորմ
ինքնահրացման հիմքն է: Սովորողների իմացությա
առաջադրանքներում, օրինակ՝ «Ինչպիսի՞ն եմ ես»
եմ արդյոք ես», «Ինչպիսին են ինձ շրջապա
հոգեբանական խաղերում «ժողովրդավարությունը»
արտահայտել անձի իմացական, նրա ունակութ
բնավորության առանձնահատկությունները և գործու
տեղին կլինի կիրառել հասկացությունների ուսու

սովորողների հետ աշխատելու շատ արդյունավետ մից
ընձեռելով ամրապնդել ուսուցանված նյութը և ամփու
այս մեթոդը զարգացնում է սովորողների դեդուկտիվ
նաև հուզական բաղադրիչ, ներգրավում է սովոր
մթնոլորտ: Օրինակ՝ ուսուցիչն իր մտքում պա
հասկացությունը: Այնուհետև նա գծում է աղյուսա
հաստատող օրինակ, ինչը նշանակում է, որ այդ սյո
վերաբերում են մտքում պահվող հասկացությանը:
ժխտող օրինակ, ինչը նշանակում է, որդրանք
հասկացությանը, թեև գրվում են հաստատական եղան
վարկածներ: Երբ ուսուցիչը ձախ և կենտրոնակ
հաստատող և ժխտող օրինակները, սովորողերն առ
գրվում են աջ սյունակում: Այնուհետև ուսուցիչը գր
օրինակները, ինչից հետո սովորողները թվարկում
հատկանիշների հիման վրա պետք է ջնջել: Երրորդ օ
են նիշտ բառը : Այսպիսով, «Ժողովրդավարությա
կարող համապատասխան ձևով ընկալվել, եթե ուսու
չներկայացվեն, չպարզաբանվեն դրա հասկացությ
ժողովրդավարության էության բացահայտմա
ժողովրդավարության «բանալիներին»՝ հասկ
սովորողները չեն կարողանա հասկանալ ժո
բովանդակությունը: Պետք է հաշվի առնել այն հա
բաղադրատարրերն իրարից անջատ չեն, այլ միմյանց
կողմից մակածման (ինդուկցիա), արտածման (դեդու
կիրառությունը, ինչպես նաև փաստաթղթերի հե
ձևավորումն ավելի հետաքրքիր ու արդյունավե
ժողովրդավարության հասկացությունների ընկալումը:

ԳԼՈՒԽ 2

ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՈՒՍՈՒ
ԿԻՐԱՌՈՒՄԸ «ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»

	ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ
	Քաղաքացիական կրթությունը աշխարհայացքի ձևավ գործընթաց է, որը տեղի է ունենում հասարակությ մասին գիտելիքների յուրացման միջոցով: Քաղա գործընթաց է, որի միջոցով ձևավորվում է ժողովր իրավական մշակույթ ունեցող, պետական մ մեխանիզմներին տիրապետող, սոցիալ-քաղաքակ գիտելիքներով ու հմտություններով զինված և սեփական արարքները ռացիոնալ-քննադատաբար հանդուրժողաբար վերաբերվող անհատը: Քաղաքա առանձնահատկությունը կայանում է քաղա ինքնագիտակցության ձևավորման մեջ, երբ սովոր հասարակական կառույցների տեսակները, քննադա նկատմամբ վերաբերմունքը և իշխանություններ կարողանալ գնահատել քաղաքական ինստիտուտներ համոզմունքը, որ ժողովրդավարությունը չի են պահպանում, այլ պահանջում է շահագրգռվածո աստիճան: Սովորողների մոտ հարկավոր է ձևավորել քաղաքացիական կարողունակությունը, ինչը ենթադր կառավարման գործում մասնակցելու և սե պատրաստակամությունը, նրանց պետք է սովորեցն մտածելը և հանդուրժողականություն դաստիարակե նկատմամբ: Սովորողներին հարկավոր է բացա ազատությունների, սահմանադրական և իրավական պետությունը, հայրենիքի տարածքային անվտանգութ կարևորությունը: Սովորողների շրջանում անհրաժ այնպիսի արժեքները պաշտպանելու ունակությու ինչպիսիք են ազատությունը և արժանապատ հրաժարվելը և հանդես գալ ի պաշտպանություն պատկերացում ձևավորել արդարացի աշխարհակարգ մարդկության գոյատևման, հստակ համոզմունք ամ

նպատակի հասնելը պահանջում է բոլոր ուժերի հա
ամեն մարդու անհատական պարտականությունը:

2.1. Մանկավարժության ավանդական տեխնոլոգի
սովորողների մոտ ժողովրդավարական և քաղաքացիա
վրա

Մանկավարժության ավանդական տեխնոլոգիանեչն
հերթին պահանջներ, երբ ուսուցումը գրեթե չի առնչ
հարցումների ու պահանջմունքների հետ, երբ բացա
հետաքրքրությունների և ստեղծագործական կ
պայմանները: Կրթական գործընթացի ավտորիտա
գործունեության հստակ կանոնակարգման և ո
Энциклопедия образовательных тех
2006, с. 288. 9 պարտադրողական ընթա
ուսումնական գործընթացի սուբյեկտն է, ղեկավ
դատավորը, որը միշտ իրավացի է: Սովորողները միա
անհատներ: Ավանդական կրթության գործընթացում գ
պատրաստի գիտելիքների հաղորդման (սովորողներ
է), ուսուցումը կատարվում է օրինակներով,
մասնավորից դեպի ընդհանուրը, մեխանիկական
զրույցների տեղեկությունների բանավոր փոխանցման
մեթոդների վրա, երբ սովորողները վերարտադրում
գործընթացի հիմնական ձևը դասն է: Արդիականացմա
չեն մտցնում դաս-դասարանային համակարգի
կառուցվածքում և դրանց միջոցով ընդամենը արդիակ
համակարգը, ուսումնական գործընթացը դարձնե
ժողովրդավարական: Արդիականացման տեխնոլոգ
մարդասիրական և ժողովրդավարական մտածողությա
կրթության բովանդակության, այնպես էլ մանկավարժ
փոխհարաբերությունների վրա, ինչի արդյունքում
մանկավարժությունը, սկսվեց նորարար

հասարակական–մանկավարժական շարժումը, ձևավ
Ուսումնական գործընթացի ավանդական կազմակերպմ
արդիականացման տեխնոլոգիաների հետ, որոնք հիմն
երեխաների դերի ակտիվացման և ինտենսիվ
տեխնոլոգիաների, կոնֆլիկտային, նախագծային և h
22 : Կրթության ավանդական տեխնոլոգիայի
ուսումնական գործընթացի խմբային, դաս–դասարան
այլընտրանք են հանդիսանում կրթական գործընթացի
անհատականացման ձևերը, տարբեր տարիքային խմբ
արտադասարանային տարբեր ձևերը և այն
դաս–դասարանային համակարգը: Հումանիստական
անձը մանկավարժական գործընթացի և՛ «օբյեկտ
հումանացումը ենթադրում է սովորողների համար ժա
ինքնահիրացման, ինքնորոշման այնպիսի պա
հնարավորություն կընձեռեն բացահայտել նրանց
«Հասարակագիտություն» առարկայի շրջանակներու
դասավանդման ընթացքում մանկավարժական ավանդա
հնարավորինս նվազագույնի հասցնել, քանզի դրանց
սովորողների մոտ հասնել ժողովրդավարական և ք
ձևավորմանը:

2.2. Մանկավարժության ավանդական տեխնոլոգի
սովորողների մոտ ժողովրդավարական և քաղաքացիակ
վրա

Միանգամայն բնական է, որ 21–րդ դարի պահանջնե
դասընթացի «Ժողովրդավարություն» թեմայի ու
ժամանակակից տեխնոլոգիաների և տեխնիկակա
հնարավորություն կտա առավելագույնս արդյունավ
մատուցվող նյութի յուրացումը: Մանկավարժության
«Ժողովրդավարություն» թեմայի ուսուցման ընթաց

ենք գտնում նախագծային տեխնոլոգիայի և ինտերակտի
Նախագծային մտածողությունը և գործունեությունը
միջնորդավորված ճանաչողության մի գործընթաց է,
տեխնոլոգիական, տեխնիկական, տնտեսական և
արժեքների ստեղծման նախագծերը կենսագործելո
ստեղծված հատուկ պայմանները սովորողին հնարավո
ինքնություն, այլև արդյունք ստանալ: Նախագծա
տարբերվում է նրանով, որ սովորողների գործունեո
ինչը ենթադրում է գործնական-կիրառական արդյուն
ցուցադրում: Նախագծային տեխնոլոգիայի միջոց
կոնֆլիկտային կրթության գաղափարները և արդյունք
հսկողության տակ սովորողը նոր արդյունք (ապր
ստեղծում է, որոնք պարունակում են սուբյեկտիվ
կիրառական նշանակություն: Նախագծային տեխնոլ
հետաքրքրության, ստեղծագործական ինքնահրաց
հնարավորությունների, ինչպես նաև կամային հատկ
կտա նրան գտնել առկա խնդիրների լուծումները
արհեստական) միջավայրը: Նախագծային տեխնոլ
հումանիզմի՝ 11 մարդասիրության սկզբունքի
կենտրոնում սովորողն է, նրա ստեղծագործական կ
ամենից ելնելով ենթադրվում է նաև նախագծի
հետաքրքրվածության սկզբունքի պահպանումը: Կրթա
թե ուսումնական առարկայի տրամաբանությա
տրամաբանությամբ, որն անձնական իմաստ ունի սո
բարձրանում է վերջինիս ուսուցման մոտիվացումը: Ն
փուլում ուսուցչի և սովորողի կողմից փնտրվում
առարկան՝ թեման: Ուսուցիչն հնարավոր թեմաներ
համատեղ քննարկման արդյունքում ընտրվում է դր
թեմայի շրջանակներում առանձնացվում են ենթաթե
միջոցով սովորողներից յուրքանաչյուրը ընտրո
համապատասխան դերով: Այս բաժանումների արդյու

աշխատանք է կատարում ստեղծագործական խմբերի
փուլում սկսվում է նախագծի մշակումը՝ պլ
կազմակերպումը: Նախապատրաստվում են հետա
ձևակերպվում են այն հարցերը, որոնց պատասխաննե
խմբերի առաջադրանքները, հանձնարարվում է ու
գրականությունը: Ուսուցիչն իր խորհուրդներով
գործունեությունը, մասնակցում է խմբերի աշխատան
է երեխաների թիմային աշխատանքը՝ միմյանց միջև
խնդրի կոլեկտիվ լուծման գործընթացը: Ուսուցիչը ն
է ներկայացվել հետազոտական գործունեության ա
ալբոմի և այլն: Եզրափակիչ փուլում ներկայացվ
Խմբերից յուրաքանչյուրը նախապես հստակեցված կա
աշխատանքը և ստացված արդյունքները: Այնու
արդյունքների փորձաքննությունը, երբ իբրև փորձա
զուգահեռ դասարանի սովորողներ, ծնողներ, որո
արդյունքների վերաբերյալ հարցեր են տալիս, փորձ
իսկ խմբի անդամները պատասխանում են իրեն
տեխնոլոգիայի հաջող կիրառման համար կարևոր պա
տարածքի համապատասխան ձևավորվածությունը, [
նախագծային գործունեության: Անցումը պարտադի
սովորական ուսուցումից դեպի սեփական նախագիծը
դպրոցի տարածքի ոչ թե գրասենյակային, այլ ավելի բ
Նախագծային գործունեության գնահատման չափ
գործունեության միջոցներին տիրապետելը; 2. տեղե
օգտվելու կարողությունը; 3. հաղորդակցական եւ հ
մասնավորապես, համագործակցելով աշխատելու
ընդունելը, դժվարություններ հաղթահարելը և
մասնավորապես նպատակներ դնելու, ծրագիր
կարողությունը: Ինտերակտիվ տեխնոլոգիաների գ
քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ժողո
կենսագործունեության հիմունքների՝ հանդու

շփման, քաղաքակիրթ քննարկումների, քննադատա
մարդկանց խրախուսել լրատվամիջոցների, վ
քաղաքացիական հասարակության կառույցների հետ
հասարակական–քաղաքական գործընթացների: Մանկ
ժամանակներում տարածում է ստացել «ինտերա
հաղորդակցման տեխնոլոգիաների տարատեսակներից
հետ սովորողի ակտիվ փոխգործակցության վրա
ուսուցումը — ուսուցման սուբյեկտի և օբյեկտի մի
կապի, նրանց միջև տեղեկատվության երկկողմանի փ
ուսուցումն է: Առանձնացվում են տեղեկատվությա
Էքստրաակտիվ ռեժիմ, երբ տեղեկատվական հոսք
սովորողը (դասախոսություն), սակայն շրջանառվ
սովորողի մեջ չներթափանցելով, վերջինս հանդես է
Ինտրաակտիվ ռեժիմ, երբ տեղեկատվական հոսքեր
նրանց խումբը, հանգեցնում են նրանց ակտիվ մտա
աշխատանք), որը պարփակված է նրանց մեջ, վեր
սուբյեկտներ իրենք իրենց համար; 3. Ինտերակտիվ ռ
ներթափանցում են գիտակցության մեջ, առաջացնում
ծնում են հակադարձ տեղեկատվական հոսք սով
խորհրդակցություն), ընդ որում՝ տեղեկատվական հոս
մեկը մյուսին կամ լինեն երկկողմանի, հանդիպա
հակադարձ կապը կարող է նպաստել ուսումնական, դ
տեղեկատվության փոխանակման արդյունավետ
Տեղեկատվության երկկողմանի փոխանակումը թեև կ
այն ավելի ճշգրիտ է և բարձրացնում է հաղոր
վստահությունը: Ավանդական տեխնոլոգիաների
ինտերակտիվ մոդելներում ուսուցչի ակտիվությունն
ակտիվությանը, ուսուցչի նպատակը սովորողների ն
ստեղծելն է: Ինտերակտից տեխնոլոգիաներում սով
ուսումնական գործընթացի լիիրավ մասնակիցներ, նր
ուսուցչինը, որը ոչ թե հաղորդում է պատրաստի գի

ինֆնություն որոնման: Ինտերակտիվ տեխնոլոգիանե
ճանի հիմնական դերերով: Փորձագետի դերում ու
պատասխանում է սովորողների հարցերին: Կ
կարգավորում է սովորողների փոխգործակցությունը
(սովորողներին բաժանում է խմբերի, խրախուսու
տվյալները, համակարգում է առաջադրանքների
ներկայացման նախապատրաստումը և այլն): Խորհր
սովորողներին գտնել առաջադրված խնդիրների լու
նոր խնդիրներ և այլն: Ինտերակտիվ տեխնոլոգիաներ
մտածողության զարգացման և ուսուցման գործնակա
և ներառում են ուսուցման մեթոդիկաների, մոդելներ
կարելի է առանձնացնել տարաբնույթ թրեյնինգ
քննարկելու», «Կլինիկայի», «Բանավեճերի»,
մեթոդիկաները, ինչպես նաև «Բանավեճի» մեթոդ
«Կլոր սեղան», «Ակվարիում», «Կոնֆլիկտային
մտածողությունը մարդու մտավոր գործունեությ
բնութագրվում է ընկալման, մտածելու, իրեն շրջ
օբյեկտիվ մոտեցում ցուցաբերելու բարձր մակարդակ
հմտությունների ձևավորմանը միտված ուսուցումը ե
կողմից յուրացման ենթակա տեղեկատվության ա
հարաբերումն իրենց սեփական փորձի, ինչպես նաև դ
ուսումնասիրությունների հետ: Սովորողներ իրավ
ստացված տեղեկատվության իսկությունն ու
ապացույցների տրամաբանությունը, կատարել եզրահ
նոր օրինակներ, քննարկել հիմնախնդիրների հնարավ
Վերլուծական, քննադատական մտածողություն զարգ
սովորացնել առանձնացնել պատճառա-հետևանքայ
գիտելիքները քննարկել արդեն ունեցածների համա
սխալ տեղեկությունները, հասկանալ, թե տեղեկատվ
միմյանց հետ փոխկապված, բացահայտել
կարողանալ եզրակացնել, թե ինչ արժեքային կողմն

	մոտեցումներ են արտահայտում տեքստը կամ հայտարարություններից, ազնիվ լինել սեփական դ սխալ եզրակացությունների հանգեցնող կեղծ կարծր վերաբերմունքը, կարծիքը և դատողությունը, կարող փաստը շահարկումներից և անձնական կարծիքից, գրավոր խոսքի անտրամաբանությունը և այլն: Ուսուց սկզբունքը նախատեսում է խնդիրների լուծման եր պարապմունքների համատեղ որունում, ինչպես գործընկերային հարաբերություններ: Այս տեխնո սովորողները պասիվ չեն նստում և լսում ուսուցչին, դառնում: Նրանք միմյանց հետ կիսվում են իրենց միասին կարդում, գրում են և քննարկ «Հասարակագիտություն» առարկայի «Ժողովրդավ առավելապես պետք է հիմնվի մանկավարժության ժա որոնց կիրառությունն էապես կբարձրացնի սովոր յուրացումը, դասերը կդարձնի հետաքրքիր և արդյուն ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակու

Վերհանված արդյունքնե ր, եզրակացություննե ր,պատասխան հետազոտականհարցին	ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ «Հասարակագիտություն» առարկայի շրջանակներում «Ժողովրդավարություն» թեման սովորողներին առավել արդյունավետ դասավանդելու համար ուսուցչի կողմից անհրաժեշտ է կիրառել հասկացությունների ուսուցման այնպիսի մեթոդներ, որոնք հնարավորինս դյուրին կդարձնեն ժողովրդավարությունը որպես արժեք ընկալելը: Այն հասկացությունները, որոնք հանդիսանում են

ժողովրդավարության էության բացահայտման «բանալիները», կօգնեն սովորողներին հասկանալ ժողովրդավարական գործընթացների բովանդակությունը:

2. «Ժողովրդավարություն» թեմայի դասավանդման ընթացքում մանկավարժական ավանդական տեխնոլոգիաները հարկավոր է հասցնել նվազագույնի, քանզի դրանց միջոցով պարզապես հնարավոր չէ սովորողների մոտ հասնել ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակության ձևավորմանը: Տվյալ թեմայի դասավանդումն առավելապես պետք է իրականացվի ժամանակակից մանկավարժության այնպիսի տեխնոլոգիաների կիրառմամբ, ինչպիսիք են զանազան թրեյնինգները, «Զիգզագի», «Կիսաձայն քննարկելու», «Կլինիկայի», «Լաբիրինթոսի», «Էստաֆետի» մեթոդիկաները, ինչպես նաև «Բանավեճի» մեթոդիկան՝ «Կլոր սեղան», «Ակվարիում», «Կոնֆլիկտային սեմինար» մոդելներով: Նախագծային տեխնոլոգիայի և ինտերակտիվ տեխնոլոգիաների նշված մեթոդիկաների ու մոդելների կիրառությունը սովորողների մոտ կնպաստի ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակության ձևավորմանը:

3. «Ժողովրդավարություն» թեմայի դասավանդման ընթացքում առաջ քաշվող մոտեցումների ու մեթոդների միջոցով ուսուցիչները նաև կարող են խթանել և ավելի հետաքրքիր ու արդյունավետ դարձնել դպրոցների աշակերտական խորհուրդների գործունեությունը, նպաստելով սովորողների, իբրև երիտասարդ առաջնորդների և վաղվա ակտիվ քաղաքացիների մոտ ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակության ձևավորմանը:

Ամփոփելով թեման ասեմ ,որ ակտիվ քաղաքացու ձևավոևման միտված կրթությունը իրականացվում է ամբողջ տարվա կտրվածքով , տարբեր մեթոդների , հնարների օգտագործումով

	,խթանոլով սովորողների ոչ միայն ակտիվությունը ,այլ ինքնուրույնությունը , մեդիա գրագիտությունը , տարբեր նյութերի հավաքագրում և վերլուծություն , մարդկանց հետ շփման կարողությունը՝օրինակ հարցազրույցների անցկացում ,ստեղծագործական երևակայությունը , տնտեսագիտական գիտելիքները և այլն ։ Նմանապիպ աշխատանքներ արվել են միշտ , էլի կարվեն , ավելացնելով նոր կարողունակությունների կիրառումը ՝ գործնական , տեսանելի վերջնարդյունք ունենալու համար։ Որպես առաջարկություն կարող եմ ասել ,որ այս ներ կոմպիտենցիաները դեռևս պիտի կիրառենք , տեսնենք գործնական արդյունքները, դրա հիման վրա կառուցենք նոր առաջարկների փաթեթ , նաև նոր մեթոդներ , հնարներ գործնական կիրառելի արդյունքի հանելու համար։
Այլտեղեկատվություն	

Օգտագործվածգրականությանցան կ

1.Աղբյուրներ և նորմատիվ փաստաթղթեր

1. Երեխայի իրավունքների մասին ՄԱԿ-ի կոնվենցիա:

2. ՀՀ Սահմանադրություն, https://www.arlis.am/ 05.10.2018

3. Հայաստանի Հանրապետության օրենքները 1918-1920 թթ.), Եր., 1998:

4. ՀՀ «Հանրակրթության մասին » 2009թ. հուլիսի 10-ին ընդունված օրենք:

5. ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հուլիսի 28-ի N 1088-Ն որոշման ՀՀ հանրակրթության պետական չափորոշիչ:

6. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 28.02. 2012թ. - N141Ա/Ք հրամանի հանրակրթական հիմնական դպրոցի Հասարակագիտություն առարկայի չափորոշիչ և ծրագիր (8-9-րդ դասարաններ):

7. Մխիթար Գոշ, Գիրք Դատաստանի, Եր., 2001:

8. Մովսես Խորենացի, Հայոց պատմություն, խմբ., ներած. և ծանոթ. Ս. Մալխասյան, Եր., 1981:

9. Որոգայթ փառաց, Երևան, 2002: 2.Ուսումնական և ուսումնամեթոդական գրականություն

10. Ապրել ժողովրդավարության ներքո, ԺԹԿ/ՄԻԿ դասապլաններ, Ռ. Գոլլոբի և Պ. Կրապֆի խմբագրությամբ, Եվրոպայի խորհրդի հրատարակչություն, Ստրասբուրգ, 2017: 11. Ավագյան Ռ. Հայ իրավական մտքի գանձարան., Եր., 2002:

12. Ավագյան Ս., Հայ իրավաբաններ. VII-XXI դդ., Եր., 2005։

13. Գյուլբուդաղյան Ա., Հարությունյան Կ., Թովմասյանի Տ., Հասարակագիտություն, 9-րդ դասարան, Եր., 2018:

14. Ղազինյան Գ., Վաղարշյան Ա., Հայոց իրավունքի պատմության հիմնահարցերը հին շրջանից մինչև մեր օրերը., Երևան 2014:

15. Պետության և իրավունքի տեսություն-։ Դասախոսություն, հեղինակային հրատարակություն, Ա. Գ. Վաղարշյան, ԵՊՀ, Եր. 2013:

16. Ղազինյան Գ., Վաղարշյան Ա.,Հայոց իրավունքի պատմության հիմնահարցերը հին շրջանից մինչև մեր օրերը, Եր., 2014։

17. Մարգարյան Ս. Հասարակագիտության արդի խնդիրները., Եր.2000.,

18. Մովսիսյան Ա. Ե., Հայաստանը Քրիստոսից առաջ երրորդ հազարամյակում (ըստ գրավոր աղբյուրների), Եր., Երևանի համալսարանի հրատ., 2005:

19. Խաչատրյան Ս., Կամուրջներ պատերի փոխարեն ., Եր., 2014.

20. Խաչատրյան Ս., Կրթության փիլիսոփայություն., Եր.2009.

Օգտագործվածգրականությանցանկ

21. Խաչատրյան Ս., Պետրոսյան Ս, և ուրիշներ, Հասարակագիտության ուսուցման արդի հիմնահարցեր, Եր., 2005.

22. Հայ ժողովրդի պատմություն, հ. 3, Եր., 1976:

23. Հայոց պատմություն, խմբ. Հ. Սիմոնյան, Եր., 2012:

24. Նոր մոտեցումներ ուսուցիչների պատրաստման գործընթացին. Գործիմաց մոտեցում՝ տեսություն և պրակտիկա: Ձեռնարկ ուսուցիչների պատրաստման համար, Եր. 2004.

25. Սամվելյան Խ., Հին հայ իրավունքի պատմություն, հ.1, Եր., 1939:

26. Սաֆարյան Գ. Հ. Իրավաստեղծ գործունեության և օրենսդրական զարգացման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում (պատմատեսական վերլուծություն), Եր., 2004:

27. Սուքիասյան Ա. Գ., Կիլիկիայի հայկական պետության և իրավունքի պատմություն (11-14-րդ դարեր), Եր., 1978:

28. Վաղարշյան Ա., Հայաստանի առաջին Հանրապետության դատական համակարգը (1918-1920 թթ.), Երևան, 2006: 17

29. Վաղարշյան Ա. Գ., Պետության և իրավունքի տեսություն: Դասախոսություն, ԵՊՀ, Եր., հեղինակային հրատարակություն, 2013:

30. Методика преподования обществознания в школе. Под редакцией профессора Л.Н. Боголюбова, Москва, 2002.

31. Селевко Т. Энциклопедия образовательных технологий, вып. 2, т. 1, М., 2006.

32. Торосян Х. А., Суд и процесс в Армении 10-13 века, Ер.,1985.

33. Хачатрян, Г. С., «Западня честолюбия» и «Ншавак» Ш. Шаамиряна как памятники армянского права эпохи просвещения, Тбилиси, 1990.

34. United Nations Department of Public Information Yerevan Office, Yerevan, 2001. 35. «

36. Դանիելյան Ս., Հայկական «ուղիղ ժողովրդավարության» առանձնահատկությունները https://hetq.am/hy/article/92433,

37. http://www.ombuds.am/publications/annual_reports.html

Օգտագործվածգրականությանցան
կ

Հավելվածն
եր

Հաշվետվությանկցվ ածնյութեր • Հետազոտության գործիքներ (հարցաթերթիկներկ ամայլ) • Նկարներ • Արդյունքներ	